

תקציר

לשאלת ראשיתו של הסיפור החסידי

אבישר הר־שפי

המאמר מעמיד לבחינה מחודשת את שאלת ראשיתו של הסיפור החסידי, הן מן הבחינה ההיסטורית והן מבחינת שאלת מקומו ותפקידו של הסיפור ומדוע קיבל מקום מרכזי בתנועה.

מפתיע שאין בידינו סיפורים המשויכים באופן מהימן לבעש"ט עצמו, אך מתוך עיון במכלול המקורות הקושרים אותו באופנים מגוונים לשדה זה, מגיע מחבר המאמר למסקנה שראשיתו של הסיפור החסידי אכן נעוצה בדמותו.

חשוב לא פחות מכך לבירור מקומו של הסיפור ותפקידו בתנועה, בחינה מדוקדקת של המקורות מצביעה על אישיותו של הבעש"ט כאישיות סיפורית, אישיות התופסת את העולם ומקנה לו משמעות באמצעות הסיפור, ואשר השקפת עולמה מתגבשת דרך הסיפור לא פחות מאשר דרך ההפשטה המושגית. הסיפור היה עבור הבעש"ט אופן ביטוי ראשוני וחלק אורגני מן המארג של אישיותו הייחודית, וכך הפך לחלק חשוב במארג היסוד של החסידות. תפיסה זו עומדת בניגוד לתשובות שניתנו עד כה במחקר על שאלת תפקידו של הסיפור החסידי, ושעל פיהן הוא היה בעיקרו אמצעי לתכלית דתית או חברתית.

ד"ר אבישר הר־שפי, המחלקה לספרות עם ישראל, הקתדרה לחקר החסידות ע"ש ר' לוי יצחק מברדיצ'ב. אוניברסיטת בר־אילן, רמת גן 5290002
avishar.h@gmail.com